

Statenmededeling

Onderwerp

Statusverzoek Nationaal Park op basis van gedragen Masterplan Van Gogh Nationaal Park

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4669188

PS: 4674830

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Het verzoek aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) om het Van Gogh Nationaal Park in oprichting (Van Gogh NP) als Nationaal Park aan te wijzen namens de stuurgroep Van Gogh NP op basis van het door partners gedragen [Masterplan Van Gogh NP Brabant: Schetsboek voor het landschap van de 21^e eeuw](#).

NB: vanaf maandag 30 maart om 7:00u is het vastgestelde Masterplan openbaar te benaderen via www.vangoghnationalpark.com/masterplan.

Aanleiding

Het Van Gogh NP is in 2019 opgenomen in het Bestuursakkoord 'Kiezen voor Kwaliteit 2019-2023', waarmee wij het belang en de kansen van de integrale gebiedsontwikkeling Van Gogh NP in relatie tot de maatschappelijke opgaven, alsmede onze rol in deze cruciale opstartfase aangeven.

Op 1 oktober 2019 hebben wij u geïnformeerd over de [samenwerkingsovereenkomst](#) Van Gogh NP. Daarin hebben ruim 30 partijen zich gecommitteerd aan de ontwikkeling van het Van Gogh NP. Bovendien hebben zij gezamenlijk financiële middelen ingezet voor het opstellen van het Masterplan Van Gogh NP als basis voor de aanvraag van de status Nationaal Park bij de Minister van LNV.

Op 3 maart 2020 heeft ons College als partner ingestemd met het Concept-Masterplan Van Gogh Nationaal Park (zie voor een uitleg van Adriaan Geuze over het Van Gogh NP dit [filmpje](#)).

Daarbij is de intentie uitgesproken om de samenwerking te continueren na het verkrijgen van de status en hiertoe in september 2020 een nieuwe

samenwerkingsovereenkomst aan te gaan direct na toekenning van de status door de Minister van LNV. Tot slot is, onder het voorbehoud van totstandkoming van deze nieuwe samenwerkingsovereenkomst, ingestemd met de geraamde structurele partnerbijdrage voor een periode van 3 jaar (2021-2022-2023) van circa € 125.000,- inclusief BTW per jaar (C2259700/4655384).

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4669188

PS: 4674830

Dit Masterplan met bijbehorende documenten is op 12 maart 2020 unaniem vastgesteld door de partners in de Stuurgroep Van Gogh NP, waarin naast de Provincie Noord-Brabant ook bestuurlijke vertegenwoordigers van andere overheden (grote steden en landelijke gemeenten, waterschappen), van maatschappelijke organisaties en van het bedrijfsleven zijn vertegenwoordigd. De Stuurgroep heeft tevens Gedeputeerde Staten verzocht de statusaanvraag (met het Masterplan, een oplegnotitie, twee kaarten en een bouwsteen) in te dienen bij de Minister van LNV.

Op 24 maart 2020 hebben wij ingestemd met het indienen van een verzoek aan de Minister van LNV om het Van Gogh NP in oprichting als nationaal park aan te wijzen (C2261235/4669181). De feitelijke toezending en publicatie van dit besluit vindt plaats op 30 maart, de geboortedag van Vincent van Gogh.

Bevoegdheid

De ontwikkeling van Van Gogh NP is een integrale gebiedsontwikkeling, die is opgenomen in het Bestuursakkoord 'Kiezen voor Kwaliteit 2019-2023'. Wij hebben hierin een uitvoerende rol en zijn bevoegd het Masterplan inhoudelijk mee vorm te geven en het statusverzoek bij de Minister van LNV in te dienen. Provinciale Staten hebben hierin een controlerende rol.

Kernboodschap**1. Het hebben van het label Nationaal Park biedt meerwaarde**

De samenwerkende partners zijn ervan overtuigd dat topnatuur en topcultuur een cruciale vestigingsfactor zijn in het economische hart van Brabant. Van Gogh Nationaal Park levert een belangrijke kwaliteitsimpuls voor een gezonde en aantrekkelijke woon- en werkomgeving voor onze bewoners en kenniswerkers. Het versterkt onze positie als economische regio met een bijzonder aantrekkelijk vestigingsklimaat, zet Brabant (inter)nationaal toeristisch extra op de kaart voor duurzaam cultuurtoerisme en geeft perspectief aan boeren die in dit landschap door willen. Het is een internationaal visitekaartje voor Nederland.

Een nationaal park is een sterk merk. Het staat bij bezoekers van over de hele wereld bekend als gebied waar je schitterende natuur, bijzondere cultuurlandschappen en prachtige verhalen kunt vinden. Een nationaal park met de naam Van Gogh National Park is nog aansprekender. De combinatie van toonaangevende natuurgebieden ingebed in een aantrekkelijk agrarisch cultuurlandschap, een innovatieve metropolitane economie én de tastbare erfenis

van Van Gogh maken het Van Gogh National Park uniek. Het vertelt een internationaal onderscheidend en krachtig verhaal: de combinatie van fantastische natuur, topcultuur en topeconomie in één van de slimste regio's ter wereld.

Het Van Gogh Nationaal Park staat voor een gezamenlijke ambitie en koers van partijen met meerwaarde voor ecologie, ecologie en op sociaal-maatschappelijk gebied. Dit zet het gebied hoger op agenda's en mobiliseert daardoor capaciteit en budgetten, zoals de recent verkregen 4,5 miljoen euro voor Brabants Bodem (één van de pijlers in Van Gogh NP) vanuit het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland. Als park in oprichting kan het Van Gogh NP aanspraak maken op een deel van de 6 miljoen euro die LNV heeft vrijgemaakt voor Nationale Parken nieuwe stijl.

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4669188

PS: 4674830

2. Het Masterplan heeft dubbel doel

Het Masterplan is enerzijds de basis voor de onderbouwing van de aanvraag aan de Minister van LNV en bevat daarom onder andere informatie over de unieke aanwezige natuur-en landschapswaarden.

Anderzijds is het Masterplan een samenwerkingsconcept met een gezamenlijke koers gericht op meerwaarde, waarin partijen ieder vanuit een ander belang werken aan dit groene kerngebied van Brabant. Samenwerking door maatschappelijke organisaties, overheden, bedrijven, ondernemers, landgoedeigenaren en vooral ook de vele burgerinitiatieven, vrijwilligers en betrokken bewoners die zo kenmerkend zijn in dit gebied. Een beweging die al gaande is, waar je bij wilt horen en die nu wordt versterkt. Het Van Gogh Nationaal Park versterkt zo onze internationale positionering, de trots op ons gebied, vergroot de slagkracht van de regio en mobiliseert budgetten.

De basisgedachte is dat het Van Gogh National Park een vliegwiel is voor de gezamenlijke integrale ontwikkeling van natuur, landschap, cultuur en regionale economie in relatie tot de grote ruimtelijke opgaven. De toekenning van de status Van Gogh Nationaal Park, een sterk merk, versterkt deze impuls. Het Van Gogh Nationaal Park is dus geen museumlandschap, maar een samenwerkingsconcept om, naast behoud van natuur en landschap, te werken aan een kwalitatief hoogwaardig landschap van de toekomst op basis van de waarden waar Van Gogh voor stond. Kortom een verbindende Brabantse aanpak gericht op High tech, High green en High social.

Binnen het Van Gogh Nationaal Park wordt actief gewerkt aan gebiedsontwikkeling. Het gaat bijvoorbeeld over gebiedsontwikkelingen (zoals plan Pauwels, Mozaïek Dommelvallei of klimaatrobuuste beeklandschappen), stedelijke ontwikkelingen (woningbouw, bedrijventerreinen) en lokale netwerken (zoals in Het Groene Woud en bij de Loonse en Drunense Duinen). De invulling daarvan is divers en op verschillende schaalniveaus.

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4669188

PS: 4674830

3. Het Kompas en de vier ontwikkellijnen zijn complementair aan de provinciale ontwikkelopgaven

Uitgangspunt is dat elke ontwikkeling in het Van Gogh Nationaal Park ook bijdraagt aan de kwaliteit van de natuur, het landschap en de biodiversiteit, en dat wij elkaar daarop uitdagen en inspireren.

De manier waarop we dat gaan doen is omschreven als een 'kompas'. Dat is geen keurslijf, maar een manier van werken vanuit gedeelde waarden en ambities. Het gezamenlijke kompas geeft partijen richting om in overeenstemming en met commitment met deze gedeelde waarden in het Masterplan te handelen. Het kompas helpt ons om elkaar daarop uit te dagen, aan te spreken en te inspireren, met respect voor elkaars belangen en zonder het gemeenschappelijke uit het oog te verliezen. De dialoog staat hierin centraal, waarbij we gezamenlijk onderzoeken en bespreken wat wel en wat niet de bedoeling is om te komen tot het hogere doel: bouwen aan het landschap van de 21^e eeuw.

Het Masterplan biedt voldoende aanknopingspunten om provinciale opgaven te realiseren en om gebiedsgericht werken vorm en inhoud te geven. Omgekeerd kunnen de programma's van de provincie Noord-Brabant bijdragen aan het succes van het Van Gogh Nationaal Park in synergie met de ontwikkellijnen uit het Masterplan. Het Masterplan biedt structuur en houvast als het gaat om investeren in het landschap van de toekomst. Dat wordt ingestoken via vier samenhangende ontwikkellijnen. Het zijn de thema's waarop wij ons actief en met prioriteit willen focussen en waarmee we de kernkwaliteiten van het Van Gogh Nationaal Park versterken.

1. Natuur, landschap en erfgoed als kans

In het Van Gogh Nationaal Park blijft de versterking van natuur, landschap en erfgoed topprioriteit. Dat doen we door te investeren in (de versnelde realisering van) robuuste, verbonden en veerkrachtige natuurgebieden, aantrekkelijke agrarische cultuurlandschappen en klimaatrobuuste beeklandschappen.

2. Perspectief voor boeren en voedsel

In het Van Gogh Nationaal Park werken we aan een vitale, toekomstbestendige land- en tuinbouwsector die bijdraagt aan een fraai landschap, duurzame producten en een gezonde voeding. En een sterkere verbinding tussen producenten en consumenten (stad-land). Dat doen we voor een belangrijk deel via Brabants Bodem, een ook landelijk ondersteund project.

3. Natuur en landschap tot in het hart van de stad

Het Van Gogh Nationaal Park is het eerste Nationaal Park waar stad en land structureel zijn verbonden. Daarom brengen we in het Van Gogh Nationaal Park natuur en landschap tot in het hart van stad en dorp en investeren de Brabantse steden en dorpen in de kwaliteit van het omringende landschap. Dat doen de

partners door te investeren in 'groene wiggen', OV-locaties en innovatieve mobiliteitshubs als poorten naar het landschap en aantrekkelijke routes en routestructuren van centrum tot in het landschap. De steden en de provincie Noord-Brabant (voor zover passend binnen het mobiliteitsbeleid van de provincie) werken hieraan samen in het traject het Volgend Landschap in het kader van Brabantstad.

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4669188

PS: 4674830

4. Ontwikkeling van duurzaam (cultuur)toerisme

Het Van Gogh Nationaal Park draagt bij aan de recreatieve ontwikkeling van het gebied voor zowel bewoners als (inter)nationale bezoekers. Dat doen we door de kwaliteit van voorzieningen te verbeteren en het erfgoed en het landschap van Van Gogh beleefbaar te maken. We koppelen educatie en recreatie. Onze ambitie is om internationaal toonaangevend te zijn als duurzame bestemming. We investeren onder meer in communicatie, positionering en gastheerschap, toerisme naar draagkracht van het gebied (spreiden en verleiden) en de ontwikkeling van iconische landmarks.

4. Commitment is vrijwillig maar niet vrijblijvend

De partijen verbonden aan het Van Gogh Nationaal Park committeren zich aan het Kompas en hebben een inspanningsverplichting voor het realiseren van de toegevoegde waarde voor landschappelijke kwaliteit en biodiversiteit, zoals verwoord in het Masterplan. De verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden voor de uitvoering zijn verankerd in de wettelijk bepaalde bevoegdheden zoals die algemeen gelden voor de overheden (gemeenten, waterschappen en provincie), maatschappelijke organisaties en bedrijven.

Het commitment van partijen is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Partijen in het Van Gogh Nationaal Park willen in dit gebied een voorbeeld zijn in het handelen in de geest van de Omgevingswet. Daarbij ligt het accent op het bieden van handelingsperspectief en pakken van kansen, door een integrale aanpak waarbij in gezamenlijkheid wordt gestreefd naar toevoeging van landschappelijke kwaliteit en biodiversiteit, in combinatie met ondernemerschap en versterking van de regionale economie, sociale cohesie, maatschappelijke participatie en initiatief.

Met de maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven, de kennisinstellingen en de overheden die zich committeren aan het Masterplan zal een samenwerkingsovereenkomst worden afgesloten gericht op participatie en partnerschap in de uitvoering, met het Kompas als gids. Dit zal plaatsvinden dankzij een beweging van onderop, die uitgroeit tot een steeds sterkere community met slagkracht.

5. Het dynamisch ontwikkelconcept van het Van Gogh NP conform een Nationaal Park Nieuwe Stijl is uitgangspunt bij toetsing aan vigerende wet

Het ontwikkelconcept Van Gogh Nationaal Park zoals verwoord in het Masterplan is voor de gezamenlijke partners cruciaal. Met deze aanpak zijn we ervan overtuigd dat de komende jaren zowel aan de natuurgebieden zelf als aan de natuur, het landschap en de biodiversiteit in de omringende gebieden kwaliteit wordt toegevoegd, die we terugzien in het ruimtelijk beeld.

De partners van het Van Gogh Nationaal Park beslissen samen in de loop van het proces, wanneer en met welk instrumentarium zij deze ontwikkelingen (ruimtelijk) verankeren in het kader van de Omgevingswet. Daarbij hanteren wij de "Brabantse manier van werken", waarbij we optimaal gebruik maken van de mogelijkheden van de Omgevingswet om ontwikkelingen mogelijk te maken, die van onderop worden opgebouwd. Met de waarden en principes, zoals vastgelegd in onze Brabantse Omgevingsvisie:

- Wij verbinden in vertrouwen
- We gaan voor meerwaarde-creatie
- We gaan voor technische én sociale innovatie
- We gaan voor kwaliteit boven kwantiteit
- We gaan voor steeds beter
- We gaan voor proactief en preventief boven gevolgbeperking en herstel

De partners zijn ervan overtuigd dat het Van Gogh Nationaal Park daarmee een voorbeeld is van een Nationaal Park "nieuwe stijl", zoals bedoeld in de in 2014 aangenomen motie Jacobi-Van Veldhoven en verder uitgewerkt in de concept-Standaard Gebiedsaanduiding voor een Nationaal Park, die de Minister van LNV in juli 2019 aan de Tweede Kamer heeft gezonden.

Verankering van de criteria van de Standaard in een beleidsregel of in de Omgevingswet zal nog minimaal 3 jaar duren. Om de energie in de beweging en het momentum vast te houden – gericht op toekenning van de status tijdens de Landschapstriënnale 2020 in september van dit jaar -, willen partners het proces nu doorzetten. In goed overleg met het Ministerie van LNV doen de partners de aanvraag daarom op basis van de vigerende wet, en daarbij op voorhand reeds ook op basis van de criteria van de Standaard en de concept-Leidraad Ruimtelijke Kwaliteit en Natuur. Daarbij gaan de partners er, zoals ook aangegeven door het Ministerie van LNV, van uit dat de toekenning van de status geen directe planologische of juridische consequenties heeft anders dan de reeds bestaande of nog te ontwikkelen regelgeving, zoals voor Natura 2000 of voor de aanpak van verdroging en stikstof.

De partners hechten eraan om in de nog op te stellen

Samenwerkingsovereenkomst tussen de partners onderling expliciet aan te geven dat toetsing van de aanvraag Van Gogh Nationaal Park aan de vigerende wet (die nog niet is toegesneden op de dynamiek zoals bedoeld met Nationale Parken nieuwe stijl) niet betekent dat dit dynamisch ontwikkelconcept nu of in de toekomst wordt belemmerd.

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4669188

PS: 4674830

6. Governance

De governance voor dit samenwerkingsverband van meer dan 40 partijen wordt, na verwerving van de status, als volgt ingericht:

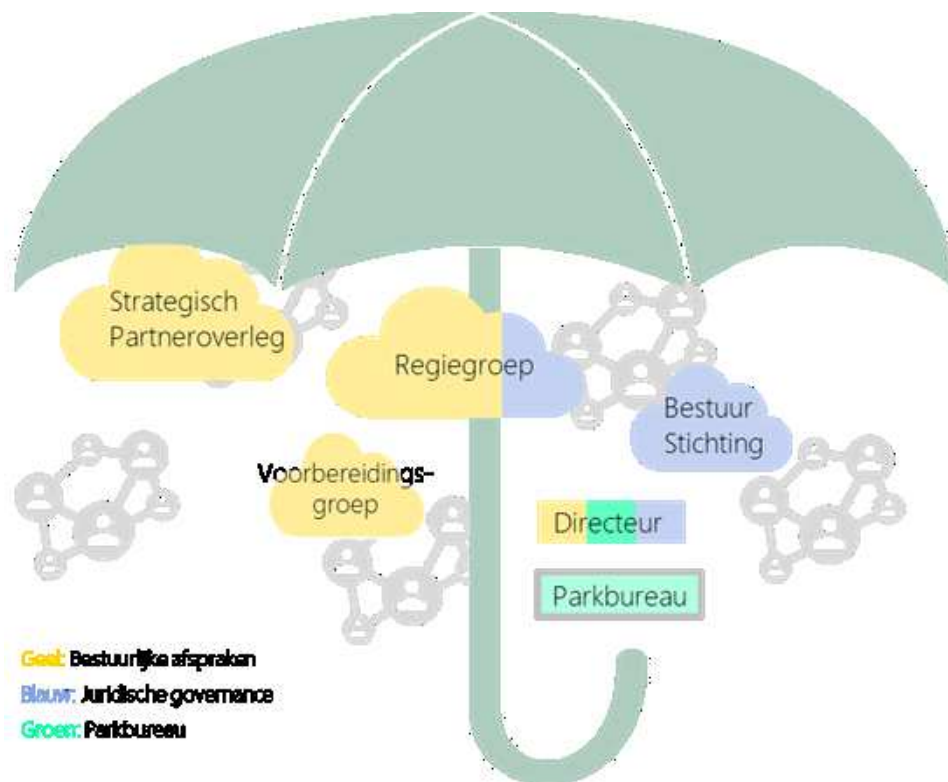
Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4669188

PS: 4674830



De basis van de samenwerking krijgt vorm in een *Strategisch Partneroverleg*: het gremium waarin de coöperatieve samenwerking van alle betalende partners samenkomt. In de toekomst kunnen ook andere partners aansluiten.

Om slagvaardig te kunnen sturen op de strategische koers stelt het Strategisch Partneroverleg een *Regiegroep* in, die bestaat uit een beperkt aantal bestuurlijke vertegenwoordigers vanuit overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. De Regiegroep heeft primair tot doel om vanuit een helikopterview te sturen op het welslagen van het Van Gogh Nationaal Park als geheel. Deze Regiegroep wordt ondersteund door een ambtelijke voorbereidingsgroep.

In opdracht van de Regiegroep wordt een *Parkbureau* ingesteld voor een aantal meer operationele taken dat nodig is om het Van Gogh Nationaal Park te manifesteren als één Nationaal Park. Het gaat dan bijvoorbeeld om een loketfunctie, marketing en communicatie, productontwikkeling met betrekking tot bezoekers, lobby en fondsenwerving, kwaliteitsborging van het label Van Gogh Nationaal Park, en kennisontwikkeling en -deling voor vrijwilligers en ondernemers. Het Parkbureau is weliswaar verantwoordelijk voor dit takenpakket, maar zal deze activiteiten waar mogelijk in opdracht laten uitvoeren door deelnemende partners die hierin hun corebusiness hebben. Dit vermindert de kosten en vergroot de slagkracht en de kwaliteit.

Er wordt nadrukkelijk niet beoogd om alle lokale gebiedsprocessen en -projecten onder aansturing van de Van Gogh governance te brengen. Deze krijgen primair via de reeds bestaande lokale aansturing vorm en inhoud.

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4669188

PS: 4674830

Consequenties

In de brief aan de Minister van LNV met het verzoek om het Van Gogh NP aan te wijzen als Nationaal Park wordt de Minister, mede namens het bestuur van Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen, ook verzocht om de status van dit Nationaal Park te zijner tijd in te trekken. Dit is gekoppeld aan de toekenning van de status aan het Van Gogh NP, waarbij het huidige Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen onderdeel wordt van het nieuwe Nationaal Park.

Europese en internationale zaken

n.v.t.

Communicatie

Wij zullen het besluit over de aanvraag op 30 maart, de verjaardag van Vincent van Gogh, openbaar maken met een persbericht.

Vervolg

De partners van het Van Gogh NP koersen op het verkrijgen van de status Nationaal Park tijdens de Landschapstriënnale in september 2020 door Minister Carola Schouten.

Na het verkrijgen van de status zetten we in op een langdurige samenwerking, De huidige samenwerking(sovereenkomst) eindigt nadat het besluit omtrent de aanvraag door de Minister van LNV is genomen. Hiervoor wordt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2021-2023 opgesteld. Ondertekening van de overeenkomst is voorzien in september 2020 na toekenning van de status door de Minister LNV.

Bijlagen

- Aanbiedingsbrief van Gedeputeerde Staten Noord-Brabant namens de Stuurgroep Van Gogh NP
- Persbericht 30 maart 2020 Brabantse aanpak leidt tot Van Gogh Nationaal Park

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4669188

PS: 4674830

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer H.B.W. van den Berg, (06) 18 30 33 50,
hvdberg@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer R. Kramps, (06) 27 74 51 82, rkramps@brabant.nl.